

Door Jan de Waard

Lijf en leden

Tijdsduur

- 45 minuten

Leerdoel

- De leerling leert uitdrukkingen kennen en gebruiken waarin naar lichaamsdelen wordt verwezen.

Doelgroep

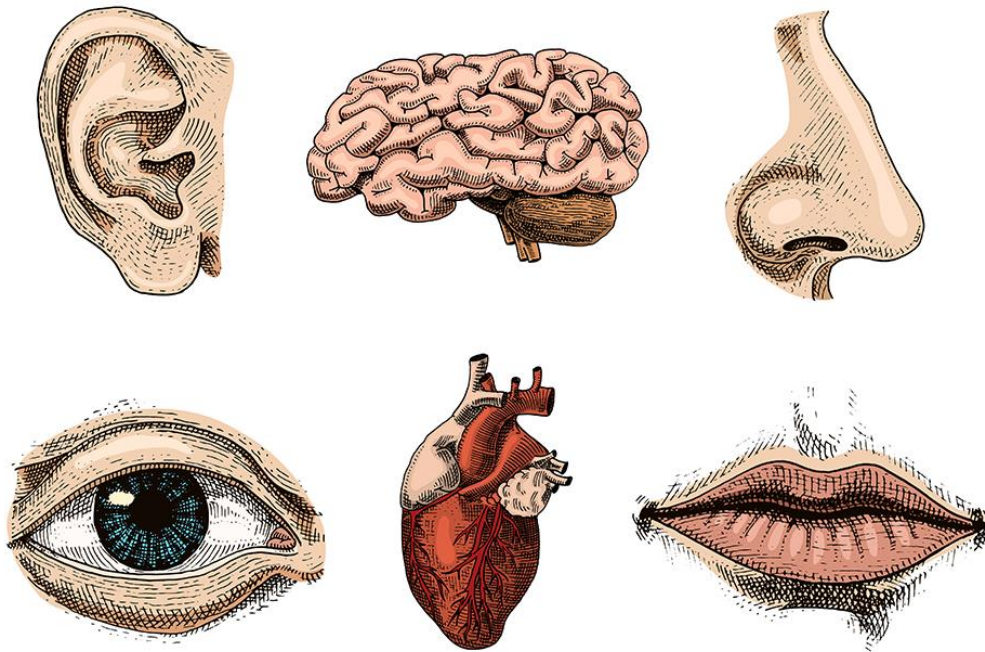
- bovenbouw vmbo-b en vmbo-k
- alle leerjaren vmbo-gt

Inleiding

In onze taal bestaan veel uitdrukkingen die verwijzen naar lichaamsdelen. Dat is niet zo gek, omdat iedereen al die lichaamsdelen heeft. Sterker nog, iedereen bestaat uit lichaamsdelen. Dus ze zijn al snel onderwerp van gesprek.

Er was eens een oude koning die zijn dochter, de mooie prinses Layla, totaal niet in de hand had. Regelmatig nam ze midden in de nacht de benen om in de stad de bloemetjes buiten te zetten. Ze had namelijk een oogje op Harold, een eenvoudige molenaarszoon. Nu zijn molenaarszoons die met een prinses mogen trouwen, natuurlijk op de vingers van één hand te tellen. Maar Harold had zijn hart ook aan Layla verpand en besloot op een dag de stoute schoenen aan te trekken en de koning om haar hand te vragen. 'Hoe haal je het in je hoofd!' riep de verbijsterde koning. 'Ik laat je vierendelen!' De arme Harold wist niet hoe snel hij zich uit de voeten moest maken.

Opgave 1

- a** Er staan nogal wat uitdrukkingen in de inleiding. Wat valt je op aan de meeste van die uitdrukkingen?
- b** In het schema hieronder staan in de eerste kolom de verklaringen van de uitdrukkingen die in de derde kolom staan. Zoek bij elke verklaring de bijpassende uitdrukking. De letter die achter die uitleg staat, vul je in de kolom *Puzzelletter* in achter de verklaring. Als je het goed hebt gedaan, lees je in die kolom van boven naar beneden de naam van een lichaamsdeel.

Verklaring	Puzzelletter	Uitdrukking	Letter
niet onder controle hebben		een oogje hebben op iemand	l
heel zeldzaam		zich uit de voeten maken	e
heel erg dol zijn op iemand		iemands hand vragen	d
er vandoor gaan		je hart verpand hebben aan iemand	h
iemand ten huwelijk vragen		niet in de hand hebben	s
denken dat iets wel kan		op de vingers van één hand te tellen	c
iemand erg 'leuk' vinden		iets in je hoofd halen	e

Opdracht 2

a Maak de volgende uitdrukkingen compleet door het juiste lichaamsdeel in te vullen.

Kies uit: **teentjes – neus – oog – buik – kiezen – handen – rug – tand.**

- 1 het voor de _____ krijgen
- 2 op je _____ kijken
- 3 ergens je _____ aan vol hebben
- 4 ergens je _____ van vol hebben
- 5 het achter de _____ hebben
- 6 snel op je _____ getrapt zijn
- 7 _____ om _____, _____ om _____

b Wat betekenen de uitdrukkingen van vraag 2a? Schrijf dat op in je eigen woorden. Je mag het opzoeken.

Opdracht 3

Vul de zin aan met lichaamsdelen.

- a** Dat wil ik wel. Daar heb ik wel _____ naar.
- b** Er wordt over haar geroddeld. Zij gaat over de _____
- c** Dat raakt me wel. Dat gaat me aan het _____
- d** Het mag eigenlijk niet, maar ik zal het voor deze keer door de _____ zien.
- e** Ik kan dat nou eenmaal. Ik heb het in de _____
- f** Ga weg! Loop me niet zo voor de _____

Opdracht 4

a Welke uitdrukking met lichaamsdelen kun je maken van de twee foto's samen?

1

2

3

4

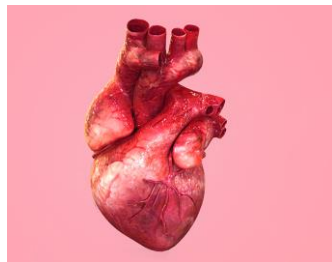

b Wat betekenen de uitdrukkingen die je bij 4a hebt gevonden?

Opdracht 5

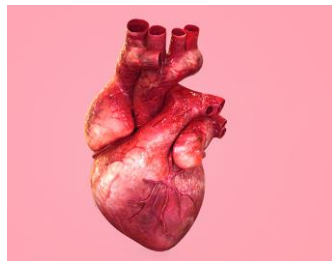
a Aan welke uitdrukking of welk spreekwoord met lichaamsdelen doet de foto in combinatie met het woord je denken? Schrijf dat op.

1

+ zaak

2

+ vol + mond

3

+ lange

4

+ haar

5

+ haar + zitten

6

+ werk

b Wat betekenen de zinnen van opdracht 5a? Schrijf dat op in je eigen woorden.

Opdracht 6

Schrijf een korte tekst (ongeveer 75 woorden) waarin je minstens vier uitdrukkingen gebruikt met lichaamsdelen. Je mag uitdrukkingen uit de lesbrief gebruiken, maar je mag ook nieuwe zoeken.

Wil je inspiratie opdoen, kijk dan op <https://spreekwoorden-gezegden.nl/uitdrukkingen-lijf-en-betekenis/>.